

ІНФОРМАЦІЙНА СИНГУЛЯРНІСТЬ
Міщенко В.І., Шимченко О.В.
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Аналізуючи характер розвитку інформаційного суспільства Й. Масуда і П. Друкер, застосовують терміни «кібернетичної революції», Е. Тоффлер – термін «шок майбутнього», І. Гуд – «вибух інтелекту», зростання інформації у сучасному, багата кількіть дослідників пише про різке зростання обсягів інформації. Так, Бакмінстер Фуллер стверджував, що якщо до 1900 року обсяг знань подвоювався приблизно кожні 100 років, а до 1945 року – кожні 25 років, то в сучасну епоху — кожні 12 годин. Насправді, сучасні дослідження показують, що хоча кількість наукових публікацій зростає експоненційно, сам обсяг знань зростає лінійно. Використовуючи метод аналогії можливе застосувати термін «неомальтузіанський інформаційний бум», у якому замість населення та їжі, ресурсів (у класичній теорії Мальтуса) розглядаються інформація та знання як концептуальні антиподи. Інформаційне навантаження на одиницю знання приведе до «точки інформаційної сингулярності» – моменту, коли знання більше не встигатиме фільтрувати шум. Згідне концепції «мертвого інтернет» збільшення обсягів інформації здійснюється агентами штучного інтелекту (ботами), але основою створення інформаційного шуму є людська діяльність, до складу якої можливе віднести: комерційний бруд, як контент як товар, що створюється у якості підміни справжніх інтересів надмірним споживанням, історичні міфи (ретроспективна маніпуляція минулим у цілях легітимації влади), політичні фейкі (постправа, генерація "альтернативних фактів" для управління масами), девіації людської психіки і фантазій (підсвідома схильність до конспірології, магічного мислення), а також певні девіації в розвитку наукового знання, формування таких її позанаукових форм, як «квазі» «пара» і антинаукове знання. Наслідками інформаційного забруднення є наближення людства до стану інформаційної сингулярності – як падіння в прірву інформаційного хаосу, де накопичення даних веде не до ясності, а до розкладання смислів. За аналогією з фізичною гравітацією, інформаційна маса може викривити поле когнітивної реальності та викликати колапс мислення. Рух в цьому напрямку приводить до певних станів в інтелектуальному бутті людини, які можливе розглянути, використовуючи певні символи, які надають образне уявлення про існування людини в цьому інформаційному середовищі: «інформаційний туман» – легка дезорієнтація, когнітивне навантаження, ілюзія поінформованості за відсутності цілісної картини; «інформаційне болото» – втрачається розрізнення живого та машинного контенту, здійснюється «прилипання» до потоку без виходу, починається інформаційна деградація; «інформаційна прірва» – виникає колапс смислових структур, розпад наративів, повна недієздатність мислення. Отже, суспільству потрібна екологізація інформаційного простору, до складу якої слід віднести: критичне мислення та фільтрація джерел, очищення від цифрового сміття, боротьба із фейками, спамом, дублікатами, фільтрація «мертвого контенту» – сторінок, що не індексуються, вилучення «інформаційних міражів», картографія смислів, просування унікального авторського матеріалу.